

Den foreliggende boken gir for første gang en samlet oversikt over de aller fleste områder innenfor dette kompliserte fagfeltet. Her er 20 kapitler skrevet av forskjellige forfattere. Til tross for dette gir boken et enhetlig inntrykk. Litteraturhenvisningene er jevnt over oppdatert frem til 2005. Boken er utmerket som oppslagsverk, og stikkordlisten er fyldig.

Det er innføringskapitler om hepariner og fibrinolytika, om karveggens betydning ved trombose og om trombosens betydning i hjerneinfarktets etiologi. Dette er praktisk og nyttig repetisjon av basalviten for kliniskere. Ett kapittel omfatter en kritisk diskusjon av studiedesign ved gjennomført trombolytiske og antitrombotiske studier, egnet til ettertanke for de som planlegger videre studier. Parallelliteten mellom hjerneinfarkt og hjerteinfarkt er interessant, og ett av kapitlene gir en komprimert oversikt over trombolytisk og antitrombotisk behandling ved hjerteinfarkt.

Intravenøs trombolytisk behandling er utførlig behandlet med separate bidrag om de randomiserte trombolystudiene og komplikasjoner ved trombolyse. Innføringen av trombolyse i daglig rutine (SITS – Safe implementation of thrombolysis in stroke) og en telemedisinsk nettverksmodell (TEMPIS – Telemedicine pilot project for integrated stroke care) i denne sammenhengen er faglig og praktisk nyttig lesing. En telemedisinsk nettverksmodell burde kunne være nyttig også i Norge. Boken gir en god oversikt over intraarteriell trombolyse og erfaringer med kombinert intravenøs og intraarteriell trombolyse samt kombinasjon av intraarteriell trombolyse og platehemmere eller antikoagulanter. Mekanisk trombolyse og embolektomi er ikke behandlet.

Utvidet bruk av trombolytisk behandling, spesielt utvidelse av tidsvindu, krever avansert diagnostikk. To kapitler gir en grundig, men lett forståelig innføring i CT- og MR-diagnostikk, med hovedvekt på kartlegging av levedyktig hjernevev (penumbrediagnostikk) før eventuell trombolyse. Boken vil være nyttig når moderne bildediagnostikk diskuteres ved våre sykehus.

De øvrige kapitlene tar for seg de forskjellige platehemmere, hepariner og nye antitrombotika og deres plass i akuttbehandling og sekundærprofylakse. Boken avsluttes med en oppsummering av vår ganske så manglende viten omkring behandling av cerebral sinusvenetrombose. Boken er anbefalingsverdige lesing og bør finnes ved enhver slagenhet.

Lars Thomassen

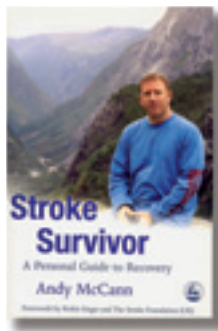
Nevrovaskulær seksjon
Nevrologisk avdeling
Haukeland Universitetssjukehus

Etter hjerneslaget

McCann A.

Stroke survivor

A personal guide to recovery. 254 s, tab, ill.
London: Jessica Kingsley Publishers, 2006.
Pris GBP 13
ISBN 1-84310-410-5

Denne boken er skrevet av en ung mann som fikk lillehjerneinfarkt på grunn av vertebralisdisseksjon. Boken er først og fremst skrevet for pasienter med hjerneinfarkt og deres pårørende, men kan med fordel også leses av helse-

personell som arbeider med hjerneslagpasienter. Forfatterens målsetting er å presentere viktig informasjon om hjerneslag belyst med egen sykehistorie.

Først kommer et kort sammendrag av forfatterens liv før hjerneslaget. Deretter beskrives i detalj hjerneslaget fra symptomdebut til sykehusoppholdet og opptreningen etter utskrivningen. Siste del er en populærvitenskapelig fremstilling av hjernens anatomi, årsaker til hjerneslag, symptomer ved hjerneslag og forebyggende behandling etter hjerneslag. Forfatteren beskriver ulike senfølger etter hjerneslag fra vanlige neurologiske utfall som afasi og lammelser til psykososiale problemer. Boken inneholder videre en omfattende seksjon hvor behandlingsstrategier som ergoterapi, logopedi, fysioterapi og mer utradisjonelle behandlingsformer som hydroterapi, kinesiologi, ernæringsstrategier m.m. er omtalt. Til slutt kommer et appendiks med sykehistorier fra flere unge hjerneslagpasienter.

Et viktig poeng for forfatteren er at hjerneslagpasienten må ta ansvar og kontroll over egen situasjon og opptrening. Dette illustreres godt gjennom forfatterens uvanlig sterke motivasjon og vilje til å trene seg opp. Boken er lettlest og vil utvilsomt virke inspirerende på pasienter med hjerneslag når det gjelder muligheten til å bli bedre dersom rehabiliteringen prioriteres.

En svakhet er at gjennomgangen av den medisinske behandlingen av hjerneslag i akutfasen og ulike sekundærprofylaktiske strategier er noe usystematisk beskrevet. Forfatteren understreker imidlertid meget klart den viktige betydningen av umiddelbar innleggelse av pasienter med akutt hjerneslag i sykehus og viktigheten av folkeopplysning når det gjelder de vanligste akutt symptomene ved hjerneslag (lammelse, taleforstyrrelse og synsforstyrrelser).

Halvor Næss

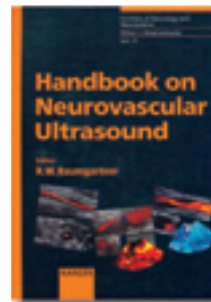
Nevrologisk avdeling
Haukeland Universitetssjukehus

Komplett om nevrovaskulær ultralyd

Baumgartner RW.

Handbook on neurovascular ultrasound

Frontiers of neurology and neuroscience.
Bd. 21. 276 s, tab, ill. Basel: Karger, 2006.
Pris EUR 163
ISBN 3-8055-8022-3

Ultralyd spiller en stadig viktigere rolle i medisinen, også for undersøkelse av hjernens blodsirkulasjon. Denne boken med i alt 23 kapitler gir en meget god og ikke minst oppdatert oversikt over de mange bruksområ-

dene for nevrovaskulær ultralyd. Boken er bind 21 i serien *Frontiers of neurology and neuroscience* fra Karger forlag.

Innledningskapitlet gir en kortfattet oversikt over de fysiske prinsippene bak bruken av ultralyd i medisinen. Deretter følger kapitler om diagnostikk og vurdering av arteriosklerose, inklusive stenoser og okklusjoner i de precerebrale arteriene. Det er videre meget gode kapitler vedrørende diagnostikk av karveggdisseksjon og arteritter. Den siste delen av boken har en rekke kapitler om transkranial ultralyd, et felt der norske nevrokirurger og nevrologer har vært pionerer. Transkranial ultralyd muliggjør «online» vurdering av hjernens sirkulasjon ved akutt cerebral iskemi og kirurgi i nar-kose, og er dessuten den eneste metoden som kan påvise små ikke-symptomgivende blodpropper når disse går inn i hjernen under eksempelvis hjertekirurgi og -kateterisering. Transkranial ultralyd har også potensielt terapeutiske egenskaper ved akutt arteriell okklusjon i hjernen, hvilket belyses i to egne kapitler.

De fleste forfatterne er erfarne vaskulære nevrologer, noe som har bidratt til en klinisk innfallsvinkling på stoffet. De aller fleste kapitlene er lettteste og har jevnt over meget gode illustrasjoner, hvorav hele 42 i farger. Det er rikelig med oppdaterte litteraturhenvisninger samt en god innholdsfortegnelse. Boken har et hendig format og en nydelig layout og innbinding. Baumgartner og medarbeidere har laget et verk som kan brukes som hovedlitteraturkilde for alle leger som arbeider med nevrovaskulær ultralyd.

Christian Lund

Nevrologisk avdeling
Nevroklinikken
Rikshospitalet-Radiumhospitalet